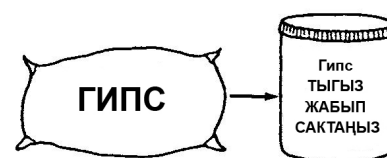

Үйдөн гипстөө үчүн материалдар

Гипстүү бинттер

Баарынан ишканаларда жасалган гипстүү бинттер жакшы, бирок алар өтө кымбат. Мындай бинттерди колго жасаса, чыгымы он эсе аз болот. Ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдардын айрымдары буларды жасаганды үйрөнө алышат. Ал үчүн сизге төмөнкүлөр керек болот:

- **Гипс** (эгер мүмкүн болсо, тиш доктурлар колдонгон жогорку сапаттуу атайын түрүн). Аны ным тартпаган, тыгыз жабыла турган идиште сактаңыз.
- **“Бортовка” же марли.** Орусча “бортовка” деп аталган жогорку сапаттуу, тор сыяктуу кездеме баарынан жакшы. Мыкты сапаттуу тыгыз марлини да колдонсо болот. Мындай марлинин ар бир сантиметринде 8ден 10го чейин тешик болууга тийиш.

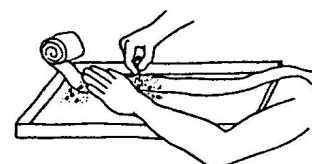
АНЫ КАНТИП ДАЯРДАСА БОЛОТ

- Эгер марлини колдонсоңуз, аны крахмалдын күчтүү эмес эритмесине чөмүлтүп, анан аны кургатыңыз. Бул, бинт өз формасын сактоосуна жардам берет.

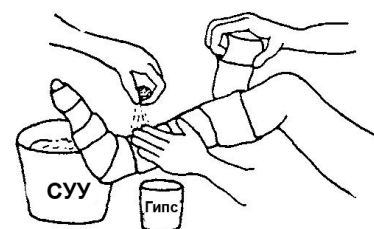
- Кездемени туурасы сиз үчүн зарыл болгон тилкелерге кесип бөлүп алыңыз.

- Кездемеге гипстин күлмайдасын сээп, аны кездемеге сиңдире сүртүп, анан аны бош кылып тоголоктоңуз же бүктөңүз. Кездемени **өтө тыгыз кылып тоголоктобоңуз**, антсеңиз, эритмеге чөмүлтүлгөндө, анын ички бөлүгү крахмалга чыланбай калат.

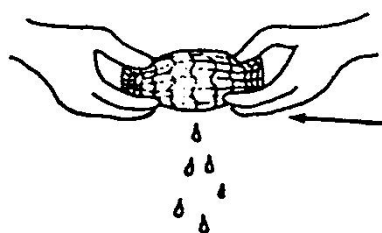

Эң көп кайталанган көйгөй: марли гипстин күлмайдасынын жетишерлик көлөмүн кармап кала албайт. Атүгүл марлиге күлмайдадан көп чачсаңыз деле, анын бир бөлүгү түшүп калат. Бинтте күлмайда жетишерлик бекенин кантип текшерсе болот? Крахмалга чыланган таңуунун кийинки катмарын мурунку катмарына орогондо, кездеменин түзүлүшү кол астында жылмакайланып, андагы гипс нымдуу тегиз катмарды түзүшү керек. Эгер антпесе, анда таңууда гипс жетишсиз – ал катыбайт.

Кеңеш: Таңуу учурунда кол алдыңызда гипстин кургак күлмайдасы болушу керек. Эгер зарыл болсо, бинттин ар бир катмарына күлмайдадан бир аз сээп, сууга малынган колуңуз менен аны бинтке жылмакайлап сүртүңүз. Акыркы катмарына күлмайдадан көбүрөөк сээп, бети тегиз жана жылмакай болгуча сүртүңүз.

Сактоо: Гипстүү бинттерди эски гезит менен ороп же полиэтилен баштыкчага салып, аны аба кирбеген идиште сактаңыз. Андан өтө көптү даярдабай эле коюңуз, анткени ал ным тартып, бузула берет.

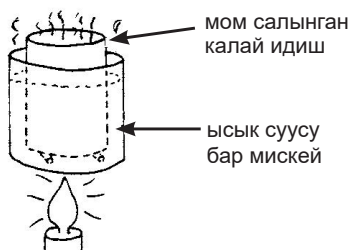
ЭСКЕРТҮҮ! Колдонуу алдында сууга малынганда, гипстин үчтөн бир бөлүгүнө чейинки көлөмү сууга өтүп жоголушу мүмкүн. Буга жеткирбөө үчүн, бинтти сууга жумшак малып, аны кайра алып, ашыкча суусу адегенде куюлуп, анан тамчылап түшмөйүнчө кармаңыз. Эгер бинттен ашыкча сууну чыгаруу үчүн аны сыгайын десеңиз, аны эки учунан кармап, ортосун көздөй акырын кысыңыз.

Үй шартында даярдалган мындай бинт сатыктагы “тез катыма” түрүнө салыштырмалуу узагыраак убакытта катыйт. **Катуусун тездетүү үчүн, сууну ысытып алыңыз же ага бир аз туз кошуңуз.**

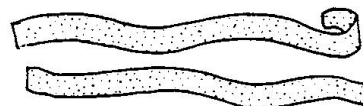
Момду пайдаланып гипстөө

Ортездерди пластиктен жасоодо колдонулуучу буттун моделин даярдоо үчүн, анын биринчи (ичи көңдөй) калыбын гипстен эмес, момдон жасоого болот. Ал үчүн шам момун (парафин) же аарылардын момун колдонуңуз. **Момдуу бинт гипстүү бинтке караганда кыйла арзаныраак, айрыкча эгер момду кайра колдонсо. Момдуу бинтти төмөнкүчө даярдоого болот:**

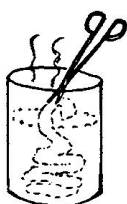
1. Момду ысык сууга салынган калай идиште эритиңиз.

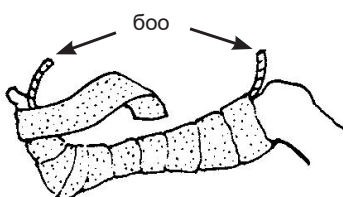
2. Ным сиңире ала турган жумшак кездемени тилкелерге бөлүп кесиңиз.

3. Кездемени ысык момго салыңыз.

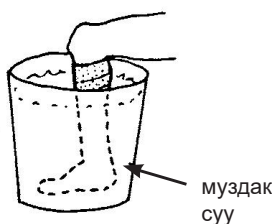
4. Андан кийин, бинт терини күйгүзбөгүдөй болуп сууганда, аны бутка ороңуз.

Эскертме. Бутка момдуу бинтти ороодон мурун, анын астына трикотаждык кездемеден бир катмар ороп алса болот. Аны менен бирге, буттун үстүнкү бетине боону же пластик тасманы узунунан коюп койсоңуз, таңууну кесер маалы келгенде, оңой болот. (552-бетти караңыз.)

5. Оролгон момдуу бинт катый элегинде, аны бутка жабыштыра басып, бетин жылмакайлап коюңуз.

6. Бут кетменди мом катыгыча туура абалында кармаңыз. (Мом катуусун тездетүү үчүн, бутту муздак сууга салса болот.)

7. Суулуу таңууну боо боюнча кесип, абайлап аны алыңыз. 552-бетте сүрөттөлүп келтирилген кийинки кадамдарга өтүңүз.

Момду кайра пайдалануу: Момдуу калып боюнча гипстен буттун модели даярдалгандан кийин, момду кайрадан колдонсо болот. Ал үчүн, момдолгон кездемени ысытып, аны жаңы калып даярдоо үчүн колдонуңуз. Же болбосо, момдолгон кездемени сууга салып, суунун бетине калкып чыгып калбашы үчүн, үстүн таштар менен бастырып кайнатыңыз. Кездемеден ажыраган ысык мом суунун бетине калкып чыгып калат. Бир аз муздаганда, аны суудан алып, кайрадан колдонуңуз.

ГИПСТӨӨ ЖЕ КАЛЫП ДАЯРДОО ҮЧҮН БАШКА МАТЕРИАЛДАР

Гипстөө же калып даярдоо үчүн, түрдүү материалдарды колдонсо болот. **Көпчүлүгүнүн башкы кемчилиги – алар узак убакытта катыйт.** Кайсы материалдарды колдонууга болот:

1. **Орусча “папье-маше” деп аталган нерсе** (471-бетти караңыз). Өтө жай катыйт. Инфракызыл лампасын же “чач кургаткычты” абайлап колдону кургоосун тездетет.

2. **Элдик “гипстөө” ыкмалары.** Мисалы:

- Мексикада айрым өсүмдүктөрдүн ширелери коюу маңыз түрүнө чейин кайнатылып, андан кийин кездемеге сиңдирилет. Анан мындай кездеме катып, калып даярдалат (“Үй-бүлөнүн ден соолугу үчүн” деп аталган китептин 14-бетин караңыз).
- Индияда илгертен бери сөөк түздөө иши менен жан багып келген адамдар бетине жумуртканын агы менен ундун аралашмасы шыбалган кездемени “гипстөө” үчүн колдонушат.

3. Мындан тышкары, Индияда “гипстөө” иштеринде маниокадан **ун** жасалып пайдаланылат.

Кол же буттун бүтүн моделин даярдоо үчүн (552-бетти караңыз), курулушта колдонулуучу гипс жакшы жарайт. (Мом жарабайт, анткени ага ысык пластик тийсе, ал эрип кетет.) Чопону дагы колдонсо болот, бирок ал бир нече күн кургайт.